

ด่วนที่สุด

ที่ สธ ๐๔๐๔.๔/ ๒๗๔๗



สลด. (eMail)
ส่ง : กวค.
รับที่ : ๘๘๓๑๑/๖๗
๒ ส.ค. ๒๕๖๗ เวลา ๑๖.๐๐ น.
กวด. ๒๐๒
๒ ส.ค. ๖๗
๑๖.๑๐



กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ ฉบับภาษาอังกฤษ พร้อมฉบับแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงการความร่วมมือด้านสุขภาพของอาเซียน การพัฒนาหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ ฉบับภาษาอังกฤษ พร้อมฉบับแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ จำนวน ๑ ชุด
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๑๒๐๕/๓๒๕ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงสาธารณสุขขอเสนอเรื่อง ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยด้านนโยบายและมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๒. ความเร่งด่วน ...

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สำนักเลขาธิการอาเซียนขอความร่วมมือจากประเทศสมาชิกอาเซียนให้รัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียนพิจารณาให้การรับรองร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบในโอกาสแรก กระทรวงสาธารณสุขจึงขอให้นำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยด่วน

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ที่มาของการดำเนินโครงการ

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ อยู่ภายใต้โครงการความร่วมมือด้านสุขภาพของอาเซียน เรื่อง Development of letter of intent on One AMS Voice Commitment on protecting public health from tobacco industry interference, especially its involvement in tobacco control ตามประเด็นสำคัญด้านสุขภาพ ที่ ๒ การลดการบริโภคแอลกอฮอล์และยาสูบ (Health Priority 2: Reduction of Tobacco Consumption and Harmful Use of Alcohol) โดยมีที่มาของการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ภายหลังจากแต่งตั้งกลุ่มผู้ประสานงานด้านการควบคุมยาสูบภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Focal Points on Tobacco Control) ในปี ๒๕๕๓ ได้มีการจัดทำกรอบการทำงานเกี่ยวกับการแบ่งปันนโยบายระหว่างประเทศของอาเซียน เพื่อปกป้องนโยบายการควบคุมยาสูบจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ

๒) การประชุมผู้ประสานงานด้านการควบคุมยาสูบภูมิภาคอาเซียน ครั้งที่ ๔ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๗ - ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา ประเทศไทยได้นำเสนอร่างเอกสารเกี่ยวกับการปกป้องนโยบายด้านสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ ซึ่งข้อเสนอแนะในร่างเอกสารนี้ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย แต่ถือเป็นข้อเสนอแนะสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีความประสงค์จะดำเนินการในประเด็นนี้ร่วมกัน โดยที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบและมอบหมายให้ประเทศไทยพัฒนาร่างแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการปกป้องนโยบายด้านสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมศูนย์ประสานงานอาเซียนว่าด้วยการควบคุมยาสูบในครั้งถัดไป

๓) การประชุมผู้ประสานงานด้านการควบคุมยาสูบภูมิภาคอาเซียน ครั้งที่ ๕ ซึ่งจัดขึ้นในปี ๒๕๕๖ ณ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่ประชุมได้พิจารณาร่างแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการปกป้องนโยบายด้านสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ รวมทั้งร่างเอกสารที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าว และเสนอแนะให้ปรับปรุงรายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติม

๔) การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านการพัฒนาสาธารณสุข ครั้งที่ ๘ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ผู้แทนศูนย์ประสานงานอาเซียนว่าด้วยการควบคุมยาสูบได้เสนอร่างแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการปกป้องนโยบายด้านสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ รวมทั้งร่างเอกสารที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าว ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบต่อแผนการดำเนินงานและร่างเอกสารฯ

๕) ปี ๒๕๕๗ ที่ประชุมรัฐภาคีตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ครั้งที่ ๖ (COP6) สหพันธรัฐรัสเซีย ได้เรียกร้องให้รัฐภาคีเสริมสร้างการดำเนินการตามแนวปฏิบัติข้อ ๕.๓ ว่าด้วยการป้องกันการแทรกแซงนโยบายควบคุมยาสูบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายสาธารณสุขด้านการควบคุมยาสูบของรัฐภาคี และเพื่อคุ้มครองนโยบายจากผลประโยชน์ทางการค้าและผลประโยชน์อื่น ๆ ของอุตสาหกรรมยาสูบ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ รวมถึงผ่านภารกิจทางการทูต จึงเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานตามร่างเอกสารดังกล่าว

๖) เดือนมีนาคม ๒๕๖๖ กรมควบคุมโรค โดยกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ปรับแก้ร่างเอกสารว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ และแจ้งเวียนร่างเอกสารฯ ฉบับแรก ไปยังประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

๗) เดือนมีนาคม ๒๕๖๖ กรมควบคุมโรค โดยกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ แจ้งเวียนร่างเอกสารฯ ฉบับสมบูรณ์ ไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อตรวจสอบทบทวนเอกสาร

๘) เดือนตุลาคม ๒๕๖๖ กลุ่มสุขภาพอาเซียนที่ ๑ (ASEAN Health Cluster 1) ได้ให้การรับรองร่างเอกสารฯ ฉบับสมบูรณ์

ปัจจุบันโครงการและร่างเอกสารดังกล่าว ได้ผ่านการรับรองโดยเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านการพัฒนาสาธารณสุข (ASEAN Senior Officials Meeting on Health Development: SOMIHD) เรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้คำของร่างเอกสารดังกล่าวให้เป็นร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ และอยู่ระหว่างการขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการสาธารณสุขอาเซียนต่อไป

๓.๒ สรุปสาระสำคัญของร่างเอกสาร

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ มุ่งเสริมสร้างให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นพ้องตรงกันที่จะคุ้มครองนโยบายด้านสาธารณสุขจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ เกิดความตระหนักและรู้เท่าทันกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบที่พยายามต่อต้านนโยบายในการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ อาทิ การรณรงค์ การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม การให้ทุนสนับสนุนพรรคการเมือง การโน้มน้าวผู้กำหนดนโยบาย และการส่งเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกของบริษัทยาสูบ เป็นต้น ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ จะนำไปสู่การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกันของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งองค์การระหว่างรัฐบาลระดับประเทศ ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อใช้ในการกำหนดมาตรการ กฎ หรือระเบียบให้เหมาะสมตามบริบทการดำเนินงานของแต่ละประเทศ และสอดคล้องตามแนวปฏิบัติ ข้อ ๕.๓ ของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากแก่ประชาชนและรัฐของประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียน เนื่องจากการปฏิบัติตามร่างหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าวจะช่วยให้รัฐแต่ละประเทศเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ที่เกิดจากการแทรกแซงการดำเนินนโยบายของรัฐด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหาการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ เกิดการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ตีระหว่างรัฐ และหน่วยงานภาคประชาสังคมในภูมิภาคอาเซียน นำไปสู่การกำหนดมาตรการเพื่อจำกัดหรือลดการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ ซึ่งจะทำให้การดำเนินนโยบายด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเกิดความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพที่ดีขึ้น ลดความเสี่ยงของการเกิดโรคที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และลดอัตราการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรทั่วโลก รวมทั้งช่วยให้รัฐประหยัดงบประมาณในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยจากโรคที่เกิดขึ้นจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาขององค์การอนามัยโลกว่าด้วยการควบคุมยาสูบได้ตามความเหมาะสม

ทั้งนี้ การปฏิบัติตามร่างหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าว สามารถยกเว้นการปฏิบัติตามมาตรการ กฎ หรือระเบียบในการจำกัดการมีปฏิสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมยาสูบ เพื่อให้หน่วยงานที่มีภารกิจหรือบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานที่ต้องติดต่อกับผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น กระทรวงการคลัง และกระทรวงพาณิชย์ ยังสามารถปฏิบัติงานบนพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ใดๆ ที่โปร่งใส โดยไม่เกิดผลกระทบ และไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือภาระเกินสมควร

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นเกี่ยวกับร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ดังนี้

๖.๑ ประเด็นสารัตถะและถ้อยคำ

ไม่มีข้อขัดข้องต่อสารัตถะและถ้อยคำโดยรวมของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ หากกระทรวงสาธารณสุขในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นไปตามพันธกรณีของไทยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ มีสาระสำคัญเป็นการแสดงเจตจำนงร่วมกันของรัฐสมาชิกอาเซียนในการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อควบคุมยาสูบ ป้องกันมิให้อุตสาหกรรมยาสูบแทรกแซง

การดำเนินการของภาครัฐ การลดอิทธิพลของอุตสาหกรรมยาสูบต่อสื่อและสาธารณชนโดยรวม รวมทั้งการเรียกร้องให้องค์กรต่างๆ ของสำนักเลขาธิการอาเซียนต่ออาหารหรือ ASEAN Health Sector ของสำนักเลขาธิการอาเซียน เมื่อมีการพิจารณานโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับยาสูบ โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ กอปรกับไม่มีการลงนามในร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ดังนั้นร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

อย่างไรก็ดี โดยที่ร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย กระทรวงสาธารณสุขในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่อง จึงควรพิจารณาเสนอร่างหนังสือแสดงเจตจำนงฯ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงสาธารณสุขขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๘.๑ ให้ความเห็นชอบต่อร่างหนังสือแสดงเจตจำนงว่าด้วยการให้คำมั่นอันเป็นหนึ่งเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนในการปกป้องสุขภาพของประชาชนจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการควบคุมยาสูบ ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขถ้อยคำหรือประเด็นที่มีสาระสำคัญของร่างหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าว ขอให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ผู้รับรองเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๘.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขร่วมรับรองร่างหนังสือแสดงเจตจำนงดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค

กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๓๘๕๒ (นางสาวพินาลิน เพ็ญทอง)

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๓๘๑๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ tobaccolaw.otpc@gmail.com

